

РЕШЕНИЕ

№ 2971

гр. София, 07.05.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в публично заседание на 17.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **929** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, съединен с иск по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Ищецът И. С. Р., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица] твърди, че за периода 29.03.2023 г. – 29.01.2024 г. е изтърпявал наказанието „лишаване от свобода“ в затвор „К.“. Твърди, че битовите условия са били недопустими, създаващи условия за нехуманно изтърпяване на наказанието. По конкретно посочва: липса на минимална жилищна площ в килията, поради големия брой затворници в нея; влага, мухъл и течове при дъжд в килията; хлебарки, дървеници и гризачи в килията; лоши условия за ползване на баните и тоалетните; липса на санитарен възел извън килиите, който да се ползва по време на престоя на открито; негодна за консумация вода и честото ѝ спиране; липса на медицинско обслужване през по-голямата част от денонощието. От посоченото претърпял неимуществени вреди. Ето защо, моли ответникът ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. [населено място] 1309, [улица], като администрация, осигуряваща изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, да му заплати обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 20 000 лв. , ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата. Моли присъждане на лихва

за забава върху главницата, в размер на 2 159,71 лв. за периода 29.03.2023 г. – 29.01.2024 г. Моли присъждане на деловодни разноски.

Ответникът оспорва изцяло исковете и моли да бъдат отхвърлени. Претендира деловодни разноски.

Контролиращата страна СГП поддържа становище за неоснователност на исквата молба.

Съдът, като взе предвид твърденията на страните и прецени събраните доказателства по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. съ съответното прилагане на чл. 168 от АПК, приема следното от фактическа и правна страна:

По иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС:

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на [чл. 3](#). Съгласно чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Посочената разпоредба възпроизвежда и детайлизира разпоредбата на чл. 3 от Конвенция за правата на човека. Посочените норми, както и практиката на ЕСПЧ и националните съдилища, създават минимум хуманни стандарти, на които следва да отговаря изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, както и задържането под стража. Нарушаването на тези стандарти обуславя отговорността на държавата за причинени имуществени и неимуществени вреди – арг. от чл. 284, ал. 1 и ал. 5 от ЗИНЗС. Съгласно чл. 205 от АПК ответник по иска е ГДИН, като администрация, осигуряваща изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“.

В конкретния случай ищецът твърди неимуществени вреди от изтърпяването на наказание „лишаване от свобода“ в затвора „К.“ пред периода 29.03.2023 г. – 29.01.2024 г. Видно то неоспорената справка на началника на затвора, приложена под л.л. №№ 26-27 от делото, ищецът е постъпил в затвора на 09.06.2023 г. , поради което съдът ще обсъжда период за обезщетение 09.06.2023 г. – 29.01.2024 г. Ищецът твърди липса на минимална жилищна площ в килията, поради големия брой затворници в нея; влага, мухъл и течове при дъжд в килията; хлебарки, дървеници и гризачи в килията; лоши условия за ползване на баните и тоалетните; липса на санитарен възел извън килиите, който да се ползва по време на престоя на открито; негодна за консумация вода и честото ѝ спиране; липса на медицинско обслужване през по-голямата част от денонощието.

Относно установяване на факта на липса на минимална жилищна площ в килията, поради големия брой затворници в нея, по делото се прие СТЕ /л.л. №№ 48-50/, която съобразява големината на килията, капацитета ѝ за настаняване на затворници,

мебелировката, преградни стани и площ на санитарните и складови помещения и посочва, че осигурената жилищна площ на един затворник е 3,50 кв.м. Съдът кредитира СТЕ, доколкото тя кореспондира със справка от началника на затвора за настанените в килията брой затворници, както и с показанията на свидетеля И. – затворник в килията на ищеца за процесния период, дадени в откритото съдебно заседание от 17.04.2024 г. , според който настанените затворници са били между 9 и 10 човека през целия период. Съгласно чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС, минималната площ от килията, която следва да се осигури на затворник е 4 кв.м. Този въпрос е обсъждан в Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г. , Четвърто отделение, председател И. З.. Решението взема предвид необходимостта килията да се осигури с мебели, за да се осигури минимум битови условия за живот в нея, което задължение е уредено в чл. 21, ал. 1 от ППЗИНЗС, за да се приеме в решението, че критичният минимум от необходима жилищна площ е 3 кв.м. на затворник. Както се посочи, в конкретния случай са осигурени 3,50 кв.м. , при съобразено мебелиране и допълнителни помещения, поради което не може да се приеме, че минимумът за жилищна площ не е спазен.

Относно установяването на факта на влага, мухъл и течове при дъжд в килията, както и за наличието на хлебарки, дървеници и гризачи в килията, по делото се разпита свидетеля И. – затворник в килията на ищеца за процесния период, който дава показания в откритото съдебно заседание от 17.04.2024 г. , според който тези факти са налице. Няма насрещни доказателства, които да оспорват показанията. Свидетелят посочва, че покривът е отремонтиран наскоро, но до преди това е текъл при дъжд; влагата и мухълът са факт, както и насекомите, които причиняват изключително неприятни дразнения на затворниците. Действително, ответната администрация е полагала усилия, както да се справи с тече и мухъла – отремонтирана е килията, но след процесния период – документи за строителните материали са приложени под л.л. №№ 28-31 от делото, така и да се справи с насекомите – документ под л. № 36, но според показанията насекомите не са успешно третирани. В този смисъл, по тази точка съдът приема за установено по делото, че за процесния период дъждовните течове, влагата, мухълът и насекомите са били факт в килията на ищеца.

Относно установяване на факта на лоши условия за ползване на баните и тоалетните, както и за липса на санитарен възел извън килиите, който да се ползва по време на престоя на открито, по делото са приложени неоспорени снимки на килията, както е прието и СТЕ /л.л. №№ 48-50/, от които е видно, че килията е снабдена със санитарен възел, за който няма данни да е труден за достъп или недостатъчно изолиран за осигуряване на спокойното му ползване – факти също обсъждани от горесцитираното решение на ЕСПЧ. В този смисъл, килията отговаряна изискванията на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС. В същата норма, обаче, е посочено, че санитарният възел, в заведенията от закрит тип, следва да е осигурен в спалните помещения. Следователно, неоснователно е възражението, че ищецът не е имал възможност да ползва осигурено тоалетна, докато е извеждан на открито. Тук следва да се посочи, че горесцитираните снимки показват една недобре подредена среда в килията. Това, обаче, не следва да се вмени изцяло във вина на ответната администрация, доколкото, съгласно чл. 21, ал. 2 от ППЗИНЗС, затворниците в килията следва да се грижат за хигиената в нея.

Относно установяване на факта на негодна за консумация вода и честото ѝ спиране, по делото се разпита свидетеля И. – затворник в килията на ищеца за процесния

период, който дава показания в откритото съдебно заседание от 17.04.2024 г. , според който водата е жълта, негодна за пиене и се спира между 22:00 ч. и 6:00 ч. Това е нарушение на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС.

Тук следва да се посочи, че от същите свидетелски показания се установява, че отоплението в килията се пуска по график и не е постоянно, включително топлата вода. Под л.л. №№ 32-35 от делото са приложени графиците на топлата вода и отоплението. Съдът не приема, че тези графици са нарушение на релевантното законодателство, доколкото съгласно чл. 20, ал. 2 от ППЗИНЗС отоплението и проветряването се определят в зависимост от изискванията на съответните стандарти за обществени сгради. Липсват данни по делото за нарушаване на тези стандарти.

Неоснователни са възраженията на ищеца относно липса на медицинско обслужване през по-голямата част от денонощието. Видно от свидетелските показания на свидетеля И. – затворник в килията на ищеца за процесния период, който дава показания в откритото съдебно заседание от 17.04.2024 г. , в затвора има лекар, който нормално работи на съответния трудов график и не може да бъде ежечасно в затвора, но през останалото време се ползват общите медицински грижи и спешна помощ. В този смисъл, по това оплакване не са налице нарушения на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС.

В заключение следва да се посочи, че в конкретния случай не са налице нарушения на чл. 3 и чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС във вр. чл.чл. 19-24 от ППЗИНЗС, освен отразените, които определят битовите аспекти на изтърпяването на наказанието лишаване от свобода и минималните стандарти, които следва да се осигурят на лишените от свобода, за да се осигури задължителното хуманно отношение към тях. По-конкретно, осигурява се задължителните жилищна площ, обзавеждане, дневна светлина и проветряване, необходимото отопление, санитарни помещения, осигуряване на хигиена във връзка с баня и пране на дрехите, осигуряване на медицинско обслужване. Отклонения от тези критерии се установиха във връзка с течове, влага и мухъл в килията, както и неспособност да се третират успешно инсектициди в нея, които причиняват особено неудобство и болки на лишените от свобода. Също така, особено тежко отклонение от посочените минимални стандарти е липсата на постоянно течаща вода, както и влошеното ѝ качество. Всичко изложено до тук – както спазването на стандартите, така и нарушението им, съдът обсъжда в съвкупност, за да определи общата фактическа обстановка, при която ищецът е изтърпявал наказанието лишаване от свобода, като причина за понесени от него неимуществени вреди – болки и страдания. В този смисъл са мотивите на горесцитираното Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г. , Четвърто отделение, председател И. З., както и разпоредбата на чл. 284, ал. 2 от ЗИНЗС. По делото не се събраха доказателства за вида и степента на неимуществените вреди, което не рефлектира, обаче, на материално-правната основателност на иска, доколкото, съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, тези вреди се презюмират до доказване на противното, което по делото не се направи. В този смисъл, за посочените нарушения на стандартите по чл. 3 от ЗИНЗС, съдът следва да определи обезщетение за неимуществените вреди на ищеца по справедливост, съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД. При определянето на този размер, съдът взема предвид вида и степента на нарушенията спрямо общото задължение на ответната администрация по осигуряване на стандартите по чл. 3 от ЗИНЗС и чл. 3 от КПЧ, което нарушение в случая не е в прекален размер. Съдът взема предвид и обстоятелството, че изтърпяването на

наказанието лишаване от свобода, по естеството си е свързано с ограничения на права и причиняване на неимуществени вреди – болки и страдания, като границата на допустимост са именно посочените стандартите по чл. 3 от ЗИНЗС и чл. 3 от КПЧ. При определянето на размера на обезщетението съдът взема предвид и стойностните критерии на обезщетението по горесцитираното Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г., Четвърто отделение, председател И. З.. Установеният по делото престой на ищеца в затвора, по-малко от твърдения, също се взема предвид. Предвид изложеното, съдът определя обезщетение по справедливост за целия период и за всички понесени неимуществени вреди от ищеца в размер на , 1 000 лв. , до който размер и следва да се уважи искът.

По иска с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД:

Съгласно разпоредбата на чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, при неизпълнение на парично задължение, какъвто е настоящият случай, длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Съгласно разпоредбата на чл. 84, ал. 3 от ЗЗД, при задължение от непозволено увреждане, какъвто е настоящият случай, забавата е от увреждането. В конкретния случай, обаче, предвид особения юридически факт, от който възниква правото на обезщетение, то следва да се вземат предвид нормите, които уреждат правото на обезщетението за забава. С исковата молба се претендира лихва върху претендираната сума от датата на постъпване в мястото за лишаване от свобода до завеждането на исковата молба, като с уточнителна молба се посочва, че сумата е в размер на 2 159,71 лв. Съдът намира така направеното искане за неоснователно, тъй като съгласно т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, лихва се дължи от влизане в сила на акта, с който се признават за незаконни действията на държавния орган. Доколкото в конкретния случай не е налице изричен акт, с който да е установено незаконността на действията на държавен орган, а същото е установено в хода на настоящото производство, съобразно [чл. 204, ал. 4 от АПК](#), то и лихва не се дължи, а следва да се осъди ответника само да заплати законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на главницата.

На основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 2 лв. деловодни разноски за ДТ.

На основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАДв, ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищеца адв. И. И. С., САК, л.н. [ЕГН], адр. [населено място], [улица] сумата от 118,85 лв. деловодни разноски.

На основание чл. 286, ал. 2 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ищецът следва да бъде осъден да заплати на АССГ сумата от 478,87 лв. деловодни разноски за експертиза.

На основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ответникът следва да бъде осъден да заплати на АССГ сумата от 25,02 лв. деловодни разноски за експертиза.

Особените правила на чл. 286 от ЗИНЗС не предвиждат присъждане на възнаграждение за юрисконсулт.

Въз основа на гореизложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. [населено място] 1309, [улица] да заплати на ищеца И. С. Р., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица], на основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, сумата от 1 000 лв. , обезщетение за претърпени неимуществени вреди в затвор „К.“ за периода 09.06.2023 г. – 29.01.2024 г. , ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 29.01.2024 г. , до окончателното изплащане на сумата, като отхвърля иска в останалата част до пълния предявен размер от 20 000 лв. и за периода 29.03.2023 г. – 09.06.2023 г.

ОТХВЪРЛЯ изцяло иска с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, предявен от ищеца И. С. Р., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица] за осъждане на ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. [населено място] 1309, [улица] да му заплати сумата от 2 159,71 лв. , обезщетение за забавено плащане на претендираната главница за периода 29.03.2023 г. – 29.01.2024 г.

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. [населено място] 1309, [улица] да заплати на ищеца И. С. Р., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица], на основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 2 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. [населено място] 1309, [улица] да заплати на процесуалния представител на ищеца адв. И. И. С., САК, л.н. [ЕГН], адр. [населено място], [улица], на основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАДв, сумата от 118,85 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ищеца И. С. Р., ЕГН: [ЕГН], адр. [населено място], [улица] да заплати на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД, на основание чл. 286, ал. 2 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 478,87 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. [населено място] 1309, [улица] да заплати на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД, на основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 25,02 лв. деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред тричленен състав на АССГ, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.

АДМИНИСТРАТИВЕН

СЪДИЯ :

